
Lukuintoa Lapissa

Loppuraportti
31.8.2015

Tuija Jerndahl

Rovaniemen kaupunginkirjasto – Lapin maakuntakirjasto
Lukuintoa Lapissa 1.9.2014 – 31.8.2015
Projektipäällikkö: Tuija Jerndahl
Projektitunnus: 5005/9729

Sisällysluettelo

1. Projektin kuvaus	3
1.1. Taustaa	3
1.2. Tavoitteet	3
1.3. Kohderyhmät	4
2. Projektin toteutuneet toimenpiteet	4
2.1. Maakunnallinen vinkkausierros	5
2.2. Virtuaalivinkkaus	5
2.3. Työpajat Lapin alueen kirjastoissa ja kouluilla	6
2.4. Koulutuspäivä Lapin kirjastojen ja koulujen henkilöstölle	8
3. Projektin aikataulu	9
4. Projektin resurssit	10
4.1. Projektin rahoitus	10
4.2. Projektiryhmä	10
5. Projektin riskit	11
6. Projektin seuranta, raportointi ja tiedotus	12
7. Projektin tulokset ja arviointi	12
7.1. Tulokset ja arvioni	12
7.2. Jatkotoimenpiteet	14
8. Tilastotiedot	15
8.1. Toiminta ja osallistujat	15
8.2. Medianäkyvyys	17

1. Projektin kuvaus

1.1. Taustaa

Kirjaston ja koulun yhteistyö on toimiva ja tarpeellinen peruspalvelu, joka tukee ja auttaa lukemaan opettelua, lukutaidon kehittymistä ja tiedonhallintataitojen omaksumista. Kirjastoilla ja kouluilla on myös yhteinen tehtävä lukuharrastukseen kannustamisessa, sen ylläpitämisessä ja tukemisessa. Toiseksi kirjastojen ja koulujen väliseksi keskeiseksi yhteistyöalueeksi on muotoutumassa mediakasvatus, jonka tehtävä on tarjota tietoa median käytöstä ja kasvattaa medialukutaitoja. Kirjastojen arjessa mediakasvatus ja mediataidot ovat jatkuvasti läsnä. Kirjaston ja koulun yhteistyömuodoissa kaikki toiminta on parhaimmillaan mediakasvattavasti monilukutaitoja sekä mediataitoja tukevaa.

Lukuintoa Lapissa on Samassa veneessä yhteisillä työkaluilla – hankkeen jatkohanke (2013-2014), joka tukee erityisesti lasten ja nuorten lukuharrastusta sekä monilukutaitoja pyrkien vahvistamaan kirjastojen ja koulujen yhteistyötä koko Lapin alueella.

Valtakunnallisen Lukuinto -ohjelman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten kiinnostusta ja kykyä lukemiseen ja kirjoittamiseen sekä edistää lasten ja nuorten erilaisten tekstien ja mediasisältöjen käyttöä. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa kolmevuotista (2012 – 2015) ohjelmaa toteuttavat Oulun yliopiston humanistinen tiedekunta ja kasvatustieteiden tiedekunta. Lukuintoa Lapissa –hanke pyrkii laajentamaan valtakunnallisen ohjelman tavoitteita kaikkiin Lapin kuntiin. Lisäksi Lukuintoa Lapissa -hanke täydentää Lapin alueella jo päättyneitä hankkeita *Tiedonhaun ja kirjaston käytön opetusta pintaa syvemmälle* toteuttajana Kolarin kirjasto (2013) sekä Posion kirjaston hallinnoimaa *Koulukirjaston palvelun kehittämishanketta* (2011).

1.2. Tavoitteet

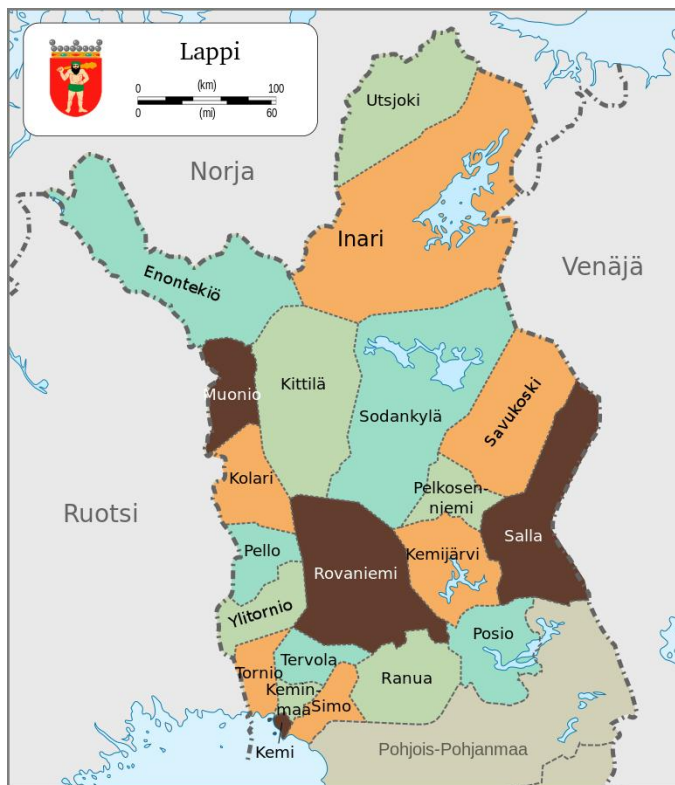
Lukuintoa Lapissa -hankkeen tavoitteena oli edistää lappilaisten lasten ja nuorten lukuharrastusta sekä medialukutaitoa ja tiivistää lappilaisten kirjastojen ja koulujen yhteistyötä. Hankkeessa jalkauduttiin fyysisesti maakuntaan, mutta etsittiin myös tapoja hyödyntää ja soveltaa etäyhteystekniikkaa, sosiaalista mediaa ja uusia välineitä, kuten tablettitietokoneita kirjaston ja koulun välisessä yhteistyössä. Lukuharrastusta tuettiin ja medialukutaitoja edistettiin kirjastojen aineistoja käyttämällä ja sisältöjä itse tuottamalla.

Hankkeen tavoitteet:

- Edistää lappilaisten lasten ja nuorten lukuharrastusta sekä medialukutaitoa.
- Vahvistaa kirjastojen ja koulujen yhteistyötä Lapin alueella.
- Testata etäyhteyksien toimivuutta kirjaston ja koulun välisessä yhteistyössä.
- Tehdä tablettitietokoneen käyttö ja mahdollisuudet tutuksi kirjastojen henkilökunnalle.
- Etsiä ja toteuttaa uusia toiminnallisia muotoja kirjaston ja koulun väliseen yhteistyöhön.

1.3. Kohderyhmät

Hankkeen välittömiä kohderyhmiä olivat perusopetuksen piirissä olevat lapset ja nuoret, Lapin kirjastoissa lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekevä henkilöstö sekä Lapin peruskoulujen opettajat. Hankkeen toimenpiteet kohdistettiin tietyille kohderyhmille, koulu yhteistyön osalta tietyille luokkasteille, ja sisällöt muokattiin perusopetuksen uudistuvaa opetussuunnitelmaa tukeviksi. Tapauskohtaisesti hankkeen toimintaa suunnattiin lukioihin tai päiväkoteihin. Kohdennetulla toiminnalla luotiin koulun ja kirjaston yhteistyötä tukevia toimintamalleja, jotka ovat jatkossa laajemminkin sovellettavissa ja hyödynnettävissä. Pidemmällä tähtäimellä hankkeen tulosten toivotaan heijastuvan kirjastojen ja koulujen yhteistyöhön koko Lapin alueella.

2. Projektin toteutuneet toimenpiteet

Hankkeessa toteutettiin vinkkausierros kaikissa Lapin kunnissa, kartoitettiin kirjastohenkilökunnan mediavalmiuksia, toteutettiin medialukutaitoa ja lukuharrastusta tukevia työpajoja sekä kirjasto- ja opetushenkilöstölle yhteinen koulutuspäivä. Hankkeessa testattiin virtuaalivinkkausta, erilaisia työpajoja yhteistyössä maakunnan kirjastojen ja koulujen kanssa sekä tuotettiin maakunnan kirjastojen ja koulujen käyttöön 15 tablettitietokonetta sisältävä tablettisalkku.

2.1 Maakunnallinen vinkkauskierrros

Hankkeessa toteutettiin vinkkauskierrros Lapin alueen kouluille ja kirjastoihin (Rovaniemellä kyläkoulut) ajalla 23.10.14 – 25.5.15. Vinkkauksiin osallistuivat Lapin alueen peruskouluikäiset oppilaat, koulujen opettajat sekä maakunnan kirjastojen henkilökuntaa. Vinkkaukset toteutettiin yhteistyössä Rovaniemen kaupunginkirjaston - Lapin maakuntakirjaston henkilöstön kanssa. Perinteisen kirjavinkkauksen rinnalla tarjottiin mediavinkkausta aiheena musiikki, sarjakuvat, tietokirjat ja elokuvat.

Valtaosa vinkkauksista vietiin kouluille, mutta järjestelyissä kirjastot olivat vahvasti mukana. Vinkkauskierrroksen yhteydessä kuultiin kirjastojen mediavalmiuksista, koulu yhteistyöstä sekä lasten- ja nuorten kirjastotyöstä. Kirjastoja kannustettiin mediakasvatukseen, ja vinkkauskierrroksen yhteydessä tarjoutui mahdollisuus vertaisoppimiseen tavoitteena vahvistaa maakunnan kirjastohenkilöstön vinkkausvalmiuksia.

Syksyn ja talven 2014 vinkkauksista kerättiin kirjallista pikapalautetta sekä toiveita vinkattavista aineistoista. Saatu palaute oli pääsääntöisesti positiivista. Kirjojen ja sarjakuvien lisäksi vinkkausta toivottiin elokuvista ja peleistä. Kevätkauden 2015 vinkkauksia kehitettiin toivottuun suuntaan.

- **Kirjastopiknik 4-5.8.2015**

Kirjastopiknik järjestettiin Saarenkylän kirjaston ja Rovaniemen pääkirjaston puistoalueilla 4-5.8.15 tavoitteena testata hakeutuvan kirjastotyön sovelluksia kuten vinkkauskioski, satuhetket ja satujooga. Kirjastopiknik päätti Lukuintoa Lapissa hankkeen toiminnan.

- **Maakunnallinen vinkkaussuunnitelma**

Hankkeessa laadittiin suunnitelma tukemaan maakunnallista vinkkausta jatkossa. Suunnitelma sisältää ehdotuksen käytettävistä resursseista sekä kustannusten jakamisesta Rovaniemen kaupunginkirjaston-Lapin maakuntakirjaston ja Lapin kuntien kirjastojen välillä. Suunnitelmassa otetaan huomioon virtuaalinen vinkkaus osana maakunnallista yhteistyötä.

2.2. Virtuaalivinkkaus

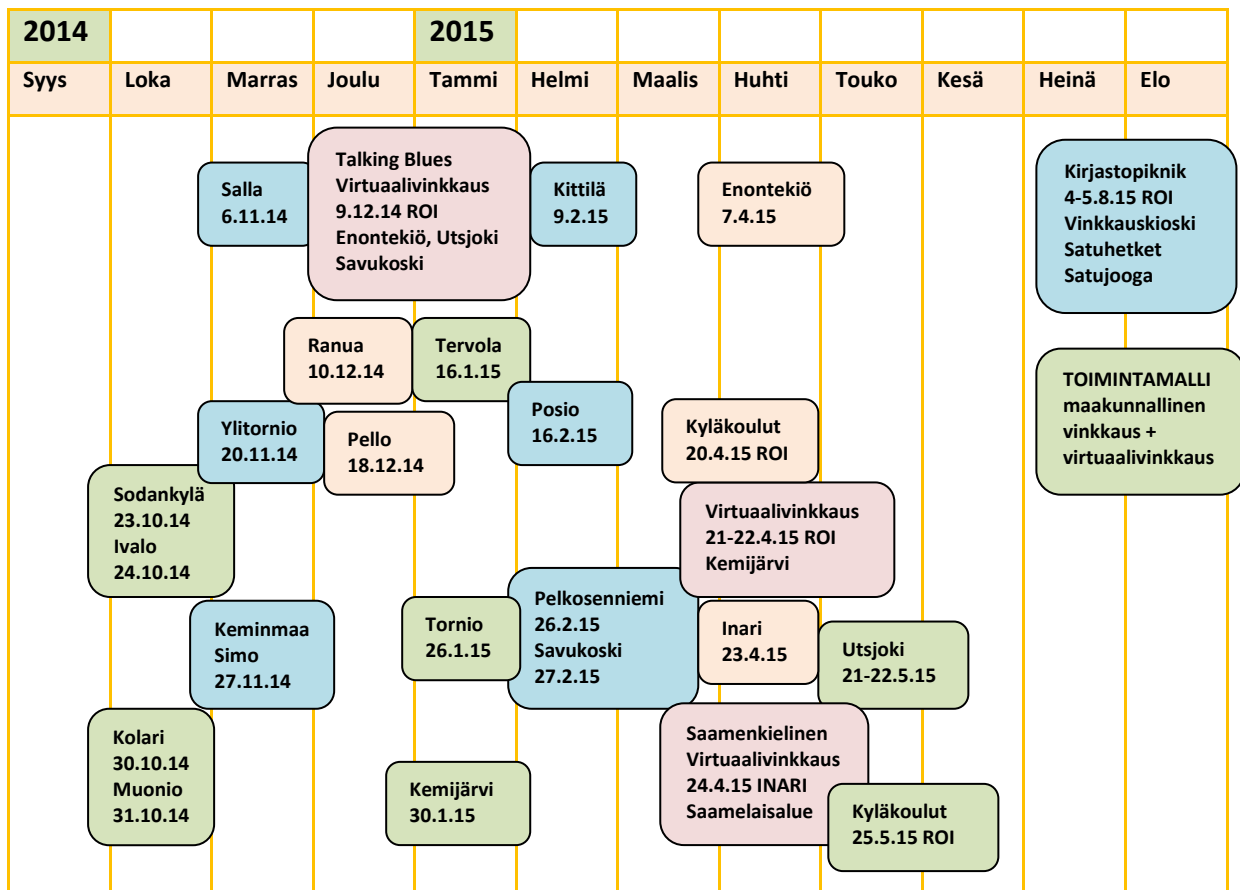
Hankkeessa testattiin uutena toimintamallina virtuaalista vinkkausta, jossa vinkkarit esittelivät kirjallisuutta tai muuta aineistoa etäyhteyksien avulla. Hankkeessa keskityttiin jo olemassa oleviin maksuttomiin välineisiin kuten videoneuvotte ja pikaviestiohjelmat (Lync), ja pyrittiin hyödyntämään niiden vinkkaukseen soveltuvia ominaisuuksia.

Hankkeessa testattiin videoneuvottelulaitteiston toimivuutta virtuaalisen bluesvinkkauksen ”Talking Blues” merkeissä 9.12.14 Lukuintoa Lapissa -hankkeen, Rovaniemen kaupunginkirjaston, Lapin AVI:n ja populaarimusiikin läänintaiteilijan Hannu Raudaskosken yhteistyönä.

Lukuviikolla 21-22.4.15 testattiin yhdessä Kemijärven kaupunginkirjaston kanssa virtuaalista vinkkausta Lync -pikaviestiohjelman välityksellä, ja saamenkielistä virtuaalivinkkausta 24.4.15 yhteistyötahona Saamelaiskäräjien lastenkulttuurikeskus, Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Jutaava kirjasto -hanke. Tällöin käytössä oli Saamelaisalueen koulutuskeskuksen virtuaalikoulun tarjoama Adobe Connect -ohjelma, ja vinkkarina toimi Petra Biret Magga-Vars.

Vinkkauskierros maakuntaan ja virtuaalivinkkaus:

- Vuosina 2014-2015 yhteensä 2610 vinkkauksiin osallistunutta (1549 + 1061)
- Reilut 4000 ajettua kilometriä ja noin 2200 bussilla matkustettua

2.3. Työpajat Lapin alueen kirjastoissa ja kouluilla

Työpajatoiminnan tavoitteena oli lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen ja/tai monilukutaidon kehittäminen kirjastojen aineistoja käyttämällä sekä sisältöjä itse tuottamalla. Kirjastohenkilöstöä kannustettiin osallistumaan työpajoihin tavoitteena ammatillisen osaamisen

muotoiluviikon teemaan läpinäkyvyys. Työpajat tekivät läpinäkyväksi kirjaston toimintaa tuomalla esiin aineiston elinkaaren ja vastuullisuuden kirjastotyössä. Paja tarjottiin kesäkuussa kirjaston maahanmuuttajataustaisille asiakkaille Ounasrinteen lähikirjastossa.

- **Medialukupiiri: työpajat**

Medialukupiirin puitteissa järjestettiin sekä peleihin ja pelaamiseen että sarjakuvaan liittyvää toimintaa Rovaniemellä. Pelitoiminta toteutui osana Peliviikon 10-16.11.14 ohjelmaa, ja sarjakuvatyöpajat kevään Mediataitoviikolla 9-15.2.15. Peliä Peliä! pelipajassa Ounasjoen koulun oppilaat (7lk) tekivät lautapeli luetun kirjan ja kirjaan pohjautuvan elokuvan innoittamana. Kevään 2015 sarjispajoissa opittiin itseilmaisua ja perustietoja sarjakuvapiirtämisestä rentojen improvisaatioharjoitusten avulla. Pajojen ohessa esiteltiin kirjaston lainattavat sarjakuvat.

- **Kirja minuutissa: kimplalukeminen ja kirjatrailerit**

Maakunnallisen vinkkausierroksen myötä Lapin alueen kirjastoja ja kouluja kannustettiin kimplalukemiseen ja kirjatrailereiden (kirjavinkkivideoiden) tekoon. Työpajapilotti toteutui Simon koululla, missä tuotettiin kirjatrailereita äidinkielen ja kuvataiteen opetuksen yhteistyönä hankkeen kirja- ja sarjivinkkauksen pohjalta. Rovaniemellä Kirja minuutissa - trailerityöpaja käynnisti yhteistyön Lapin yliopiston Taiteiden tiedekunnan kuvataidekasvatuksen opiskelijoiden kanssa. Opiskelijoiden kenttäharjoitteluna toteutuneita työpajoja järjestettiin kaikkiaan kolme, joista yksi suunnattiin kirjastoammattilaisille.

- **Kirja minuutissa: trailerihaaste koululaisille!**

Kirjatraileryöpajojen lisäksi 8-15 -vuotiaita lappilaisia lapsia ja nuoria haastettiin tekemään kirjatrailereita joko vapaa-ajalla tai ohjatusti osana koulutyötä. Kirjatrailerit saattoi tehdä yksin tai kaverin kanssa hyödyntäen tablettien/mobiililaitteiden valmiita editointi- ja elokuvaohjelmia. Trailereiden tuli olla valmiina 10.4.15 mennessä. Yleisöäänestys (vertaisarviointi) järjestettiin YouTubessa 11 - 19.4.15. Haasteeseen osallistuneet trailerit julkaistiin Lapin verkkokirjastossa sekä esitettiin pääkirjastolla osana Lukuviikon ohjelmaa 21.4.15. Eniten YouTubessa peukutetut trailerit palkittiin lukupaketeilla ja lahjakorteilla.

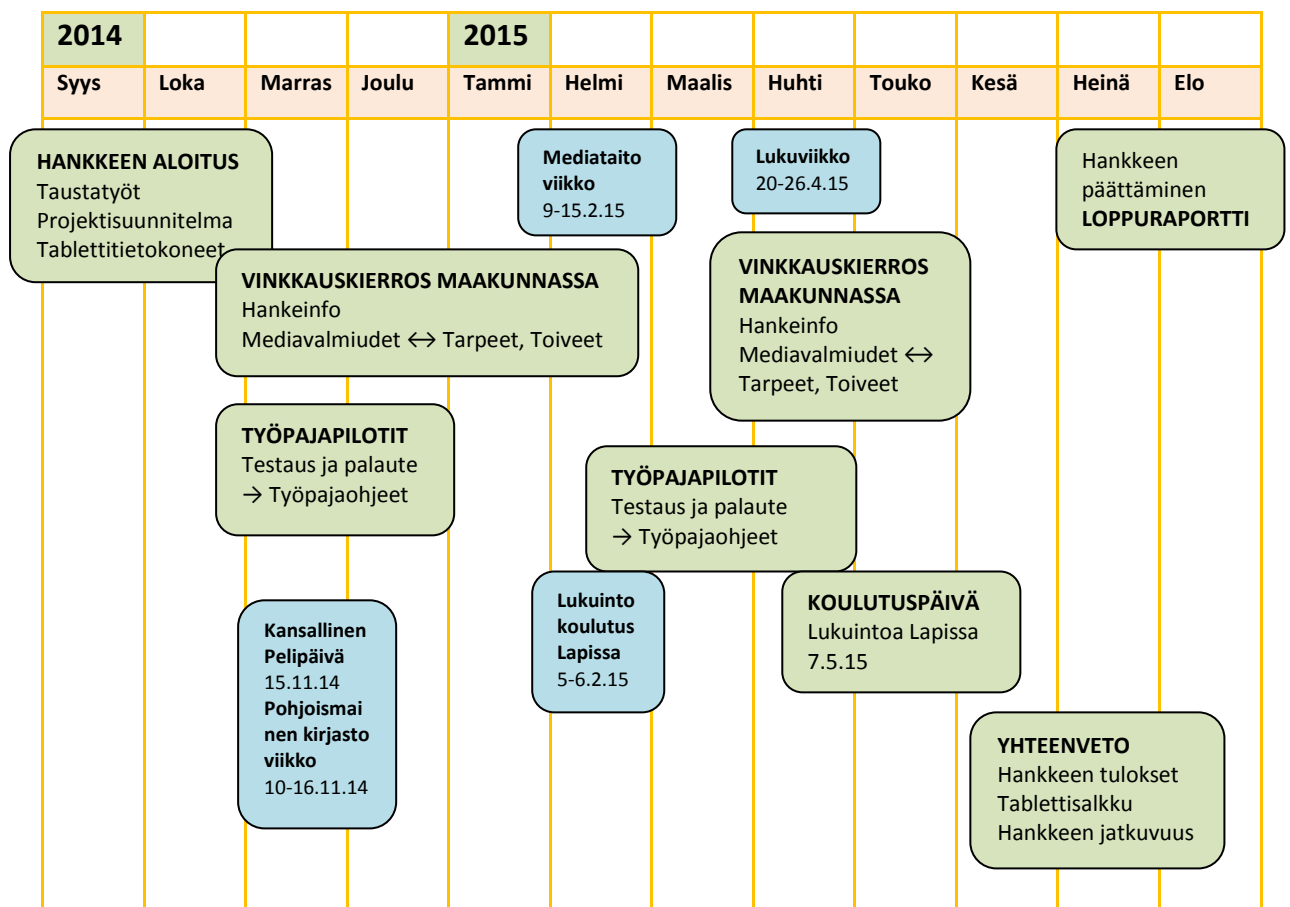
2.4. Koulutuspäivä Lapin kirjastojen ja koulujen henkilöstölle

Lukuintoa Lapissa -hanke ja Lapin aluehallintovirasto järjestivät yhteistyössä kirjastohenkilöstölle, opettajille ja opettajaksi opiskeleville sekä nuorisopalveluissa työskenteleville suunnatun koulutuspäivän Rovaniemellä 7.5.2015. Koulutuspäivän aikana puhuttiin peleistä, pelaamisesta ja pelitoiminnan suunnittelusta kirjastoihin, tutustuttiin virtuaaliseen vinkkaamiseen sekä kirjatrailereihin osana koulun ja kirjaston yhteistyötä.

Päivän tavoitteena oli esitellä käytännön malleja lasten ja nuorten lukuinnostuksen edistämiseen sekä vahvistaa opettajien ja kirjastoammattilaisten osaamista monilukutaidon tukemisessa ja mediakasvatuksessa. Koulutukseen osallistui 42 kirjastoammattilaista, opettajaa, opiskelijaa sekä muissa organisaatioissa kuten nuorisopalveluissa työskentelevää.

3. Projektin aikataulu

Lukuintoa Lapissa hankkeen aikataulu:

Lukuintoa Lapissa käynnistyi lokakuun 2014 kuluessa vinkkauskierroksella maakuntaan. Kierroksen yhteydessä kartoitettiin jatkotoimenpiteitä silmällä pitäen kirjastohenkilöstön mediavalmiuksia. Vinkkauskierron ulottui toukokuun 2015 loppuun mennessä kaikkiin Lapin kuntiin (20).

Kirjaston ja koulun työpajayhteistyön pilotointi aloitettiin loppuvuodesta 2014, mutta toiminta painottui keväälle 2015. Työpajayhteistyön myötä testattiin suunnitellut työpajat ja tuotettiin esimerkkimateriaalia sekä työohjeita maakunnan kirjastojen käyttöön. Saadut kokemukset ja tuotetut materiaalit tukevat jatkossa työpajayhteistyön laajenemista koko maakuntaan.

Kevään 2015 aikana järjestettiin koulutuspäivä Lapin kirjastojen ja koulujen henkilöstölle. Koulutuspäivän suunnittelussa ja koko hankkeen toiminnassa otettiin huomioon valtakunnallinen Lukuinto -ohjelma sekä hankkeen tavoitteita tukevat teemaviikot ja -päivät. Projekti eteni aikataulussa lukuun ottamatta tablettitietokoneiden käyttöönottoa, joka viivästyi merkittävästi.

4. Projektin resurssit

4.1. Projektin rahoitus

Hankkeen kustannusarvio määriteltiin uudelleen ohjausryhmän kokouksessa 1.12.2014 kustannusarviossa esiintyneiden virhearvioiden vuoksi. Kustannuksia jouduttiin kokonaisuudessaan karsimaan ja henkilöstökustannuksia lisäämään. Kustannusarvion tarkistamisesta huolimatta hankkeen keskeiset toimenpiteet toteutuivat hankesuunnitelman mukaisesti. Kustannuspaikkakohtaisesti tapahtui pieniä kustannusarvion ylityksiä ja alituksia, mutta kokonaisuutena budjetti toteutui suunnitellusti. Hankkeen omarahoitusosuus muodostui kirjastohenkilöstön palkoista ja kirjaston auton käytön kustannuksista. Omarahoitusosuus oli vaadittua suurempi.

Lukuintoa Lapissa hankkeen budjetti:

Lukuintoa Lapissa	Budjetti €	Toteuma 2014 €	Toteuma 2015 €
Hankkeen kustannukset			
Henkilöstökulut (projektityöntekijä 12 kk)	41 000,00	13 318,38	42 435,53
Aineet, tarvikkeet, tavarat	9 000,00	8 255,72	9 038,36
Vuokrat	0,00	0,00	0,00
Matkakustannukset	3 500,00	1246,84	3 050,01
Muut kustannukset	1 900,00	108,18	627,51
Kustannukset yhteensä	55 400,00	22 929,10	55 109,69
Toimintatuotot			
OKM	55 400,00		55 400,00
Oma rahoitus (työpanos + auton käyttö)	5 400,00	3 914,78	5 400,00
Kokonaisbudjetti	60 800,00		60 800,00

4.2. Projektiryhmä

Hankkeelle nimettiin ohjausryhmä, jonka tehtävä oli seurata projektin etenemistä ja budjetin toteutumista. Projektipäällikkö vastasi projektin käytännön suunnittelusta ja toteutuksesta ohjausryhmän tukiessa projektipäällikköä hankkeen tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kolme kertaa (1.10.14, 1.12.14 ja 26.8.15) ja kokousten välillä yhteydenpito hoitui sähköpostitse tai puhelimitse. Projektiryhmän kokoonpano oli toimiva, ja

erityisesti koulujen edustajat toivat hankkeeseen uutta ja tarpeellista näkökulmaa. Verkostoituminen ja kirjaston ulkopuolinen asiantuntijuus toteutui siten myös hankkeen projektiryhmässä.

Ohjausryhmä:

Inkeri Kulpakko, kirjastonjohtaja, Kemijärven kaupunginkirjasto

Matias Laivamaa, luokanopettaja, Ounasjoen peruskoulu

Katriina Sarjas, luokanopettaja/alakoulun kirjastovastaava, Korkalovaaran peruskoulu

Liisa Tastula, vt. erikoiskirjastonhoitaja, Rovaniemen kaupunginkirjasto

Kati Vuontisjärvi, erikoiskirjastonhoitaja, Rovaniemen kaupunginkirjasto

Tuija Jerndahl, projektipäällikkö, Rovaniemen kaupunginkirjasto

5. Projektin riskit

- **Kohderyhmien motivoiminen uusien mediataitojen omaksumiseen mm. tablettitietokoneiden käyttöön osana kirjaston ja koulun välistä yhteistyötä on haastavaa**

→ Projektin tavoitteet on tiedostettu, mutta uusia mediavälineitä ei ole hyödynnetty kirjaston ja koulun välisessä yhteistyössä. Tablettisalkun käyttöön otto viivästyi merkittävästi, eivätkä tabletit olleet käytettävissä maakuntaan suuntautuneella vinkkausierroksella. Kirjastohenkilöstön sitouttaminen ja motivoiminen uusien mediataitojen omaksumiseen vaatisi huomattavasti enemmän aikaa kuin vuoden mittaisen hankkeen, kohdennettuja henkilöstöresursseja sekä paikan päällä toteutettavaa työpajamuotoista koulutusta. Haasteeseen vastataan ainakin osittain uudessa hankkeessa Mediataitoja maakuntaan 1.9.15-30.6.16.

- **Projektin tulokset eivät leviä käytäntöön maakunnassa**

→ Hankkeen tulokset leviävät todennäköisesti osittain maakuntaan, jolloin Lapin maakuntakirjaston tehtävä koko maakuntaa palvelevana yksikkönä toteutuu osittain. Hankkeen alkuvaiheen vinkkausierroksella tehty pohjatyö on ollut erittäin tärkeää hankkeen jatkotoimenpiteitä ajatellen. Kynnys uuden toiminnan aloittamiseen on korkea, ja toiminnan käynnistyminen maakunnassa vie aikaa. Hankkeessa tuotetut käytännön esimerkit rohkaisevat ja motivoivat, mutta mahdollisia tuloksia syntyy viiveellä ja niiden kartoittaminen on haasteellista.

- **Hankkeessa tuotettua tablettisalkkua ei lainata/käytetä hankkeen päätyttyä**

→ Tablettisalkun käyttöä ja lainaamista on vaikea arvioida tablettien käyttöön oton viivästymisen vuoksi. Tablettisalkusta ei ole voitu maakunnallisesti suunnitellussa aikataulussa. Hankesuunnitelman mukaista esimerkkimateriaalia tuotettiin verkkoon ja esiteltiin laajasti mm. hankkeen maakunnallisessa koulutuspäivässä. Jatkotoimenpiteenä tabletit saatetaan osaksi Rovaniemen kaupunginkirjaston sähköistä varausjärjestelmää ja tiedotusta tehostetaan.

6. Projektin seuranta, raportointi ja tiedotus

Hankkeen seurannasta, raportoinnista sekä tiedotuksesta vastasi projektipäällikkö. Hankkeen etenemistä ja projektisuunnitelman toteutumista seurattiin palaverissa ja ohjausryhmän kokouksissa. Kokousten välillä projektipäällikkö piti ohjausryhmää ja tarvittaessa muita tahoja ajan tasalla sähköpostitse tai puhelimitse. Hankkeen toimenpiteistä raportointiin Rovaniemen kaupunginkirjaston-Lapin maakuntakirjaston käytäntöjen mukaisesti tuottamalla raporteja sekä keräämällä palautetta ja tilastotietoja. Tuotetut dokumentit kuten raportit, tiedotteet ja tilastotiedot koottiin hankekansioon sekä tallennettiin sähköisinä verkkoon.

Projektin etenemisestä tiedotettiin sekä sisäisesti että ulkoisesti hyödyntäen Rovaniemen kaupunginkirjaston-Lapin maakuntakirjaston tiedotuskanavia. Tiedotuksessa hyödynnettiin sähköisiä välineitä, sosiaalista mediaa sekä perinteistä printtimediaa. Hankkeen edetessä tehostettiin sosiaalisen median käyttöä. Tiedotus oli pääsääntöisesti paikallista ja alueellista, ja medianäkyvyyttä toivat kansalliset tapahtumat sekä maakunnallinen vinkkauskierron. Valtakunnallista tiedotusyhteistyötä tehtiin lähinnä Lukuinto -ohjelman ja kansallisten tapahtumajärjestäjien kanssa. Hanke esitellään lyhyesti valtakunnallisen Lukuinto-ohjelman oppaassa painettuna sekä verkossa (www.lukuinto.fi/media/materiaalit/lukuinto_opas.pdf).

7. Projektin tulokset ja arviointi

7.1. Hankkeen eteneminen ja tulokset

Projekti eteni suunnitellussa aikataulussa, ja projektisuunnitelmassa mainitut toimenpiteet on vähintään pilotoitu hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Merkittäviä viivytyksiä tuli ainoastaan tablettisalkun käyttöön oton ja maakunnallisen markkinoinnin kohdalla. Tablettien käyttöön liittyvät toimenpiteet eivät toteutuneet suunnitellusti, joten hankkeen edetessä ideoitiin vaihtoehtoisia menetelmiä. Hankkeen edetessä ulkopuolinen asiantuntijuus osoittautui tarpeelliseksi, mikä osaltaan vaikutti hankkeen aikatauluihin. Kustannusarvion tarkistamisesta huolimatta hankkeen keskeiset toimenpiteet toteutuivat hankesuunnitelman mukaisesti.

- **Hankkeen toimenpiteet**

Hankkeen toimenpiteistä vinkkauskierron maakuntaan osoittautui erittäin tarpeelliseksi. Vinkkauskierron loi yhteisöllisyyttä ja innostusta tukien kirjastohenkilöstön vertaisoppimista koko maakunnassa. Vinkkauskierron toivottiin jatkoa, mitä tukemaan hankkeessa tuotettiin maakunnallinen vinkkaussuunnitelma. Vinkkauskierron jatkossa edellyttää maakunnallisen tuen lisäksi huomattavasti suurempaa panostusta myös paikallisesti.

Maakunnalliseen vinkkaukseen liittyviin haasteisiin vastattiin myös virtuaalista vinkkausta testaamalla. Virtuaalinen vinkkaus toteutui käytettävissä olevin laittein ja etäyhteyksin eri

tahojen yhteistyönä. Virtuaalinen vinkkaus sai innostunutta palautetta siellä, missä etäoppiminen oli tuttua tai kirjastojen resurssit erittäin rajalliset. Tekniset ja taidolliset edellytykset ovat olemassa, joten virtuaalivinkkauksesta voi kehittää toimivan ja kustannustehokkaan menetelmän maakunnalliseen kirjastotyöhön.

Työpajat Lapin kouluilla ja kirjastoilla pilotoitiin hankesuunnitelman mukaisesti. Työpajojen tuloksia esiteltiin hankkeen koulutuspäivässä, esimerkkimateriaalia tuotettiin verkkoon ja laadittuja työohjeita toimitettiin Lapin kirjastoille. Hankkeesta tuotettiin Lapin kirjastojen lainattavaksi 15 tablettitietokonetta sisältävä tablettisalkku. Hankkeen näkökulmasta tavoitteet saavutettiin, mutta kynnys paikalliseen toimintaan näyttää olevan korkea, joten hankkeen toimenpiteet eivät tuottane maakunnallisesti toivottuja tuloksia. Hankkeen päätyttyä Rovaniemen kaupunginkirjaston-Lapin maakuntakirjaston tulisi systemaattisesti jatkaa toimintaa, joka tukee tablettien käyttöä.

Lukuintoa Lapissa koulutuspäivän 7.5.2015 palaute oli erittäin kannustavaa. Käsitellyt aiheet olivat ajankohtaisia ja käsittelytapa riittävän käytännönläheinen. Myös ammattitaitoisia luennoitsijoita kiitettiin. Kriittistä palautetta päivä sai osallistujilta, jotka olivat toivoneet perinteisempää lähestymistapaa ja sisältöjen painottumista kirjallisuuteen. Erityisen positiivista palautetta saatiin peleihin, pelaamiseen ja pelitoimintaan liittyneistä osuuksista.

Sovelluksena tutusta satutunnista hankkeessa kokeiltiin liikunnallista satujoogaa lasten lukukokemuksen ja -innostuksen edistäjänä. Päiväkotij- ja esikouluikäisille suunnattu toiminta ei ollut hankkeen keskiössä, mutta tarvetta vastaavalle toiminnalle näyttäisi olevan.

- **Asiantuntijuus, arviointi ja palaute**

Asiantuntijuuden ja toiminnan laadun turvaamiseksi osa hankkeen toimenpiteistä toteutettiin yhteistyössä ulkopuolisen kumppanin kanssa. Yhteistyötä rakennettiin paikallisten toimijoiden ja alueellisten hankkeiden (Jutaava kirjasto) tai asiantuntija- ja koulutusorganisaatioiden kanssa (Lapin AVI, Saamelaiskäräjät, Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Lapin yliopisto). Kirjaston verkostoituminen ulkopuolisten toimijoiden kanssa oli ensiarvoisen tärkeää hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jatkossakin erityisosaamista vaativassa kehittämistyössä kirjaston tulisi verkostoitua alan ammattilaisia edustavien tahojen kanssa, ja rakentaa toimintaa yhteistyössä. Verkostoituminen lienee entistäkin tärkeämpää tulevaisuuden kirjastopalveluiden tuottamisessa ja markkinoinnissa.

Arvioinnin toteuttamiseksi hankkeessa laadittiin nopeasti täytettävät palautelomakkeet vinkkauksia ja työpajoja varten. Lisäksi palautetta pyydettiin erillisillä kyselyillä koskien mm. virtuaalista vinkkausta ja hankkeen koulutuspäivää. Palautetta kerättiin myös suullisesti maakunnallisella vinkkauskierroksella liittyen Lapin kirjastohenkilöstön mediavalmiuksiin, koulu yhteistyöhön sekä lasten- ja nuorten kirjastotyöhön. Yksittäisiin toimenpiteisiin liittyneeseen pikapalautteeseen reagoitiin välittömästi kehittämällä toimintaa toivottuun

suuntaan. Erillisin kyselyin sekä suullisesti kerättyyn palautteeseen voitiin vastata hankkeen jatkotoimenpiteitä suunniteltaessa.

- **Hanke osana maakunnallista kirjastotyötä**

Projektiluontoinen kehittämistyö voidaan helposti sivuuttaa projektiluontoisuutensa vuoksi. Hankkeessa testatun uudenlaisen toiminnan siirtyminen osaksi kirjastojen perustoimintaa ei ole itsestäänselvyys. Henkilöstön sitouttaminen ja uuden toiminnan saattaminen osaksi arjen kirjastopalveluita vaatii ennen kaikkea aikaa sekä uudenlaista työn- ja vastuunjakoa. Hankkeen päättymisen jälkeen vastuu toiminnan jalkauttamisesta jää kirjastojen vakinaisen henkilöstön harteille. Vastuuta voidaan jakaa hankkeessa tehdyillä hankinnoilla, testatuilla toimintamalleilla ja alustavilla jatkosuunnitelmilla.

7.2. Jatkotoimenpiteet

Hankkeen ehdotetut jatkotoimenpiteet vastaavat niihin haasteisiin, joihin hankkeen aikana ei ehditty tai ei muuten ollut mahdollista vastata. Ehdotetun toiminnan tai suunnitelmien tavoitteena on kannustaa jatkamaan hankkeessa aloitettua toimintaa.

- **Maakunnallinen vinkkaussuunnitelma**

Hankkeessa laadittiin ehdotus maakunnallisen vinkkauksen toteuttamiseen hankkeen päättymisen jälkeen. Suunnitelma sisältää ehdotuksen käytettävistä resursseista sekä työnjaosta Rovaniemen kaupunginkirjaston-Lapin maakuntakirjaston ja Lapin kirjastojen välillä. Myös kustannusten jakaminen tulee ajankohtaiseksi hankerahoituksen päätyttyä. Suunnitelmassa otetaan huomioon virtuaalinen vinkkaus osana maakunnallista yhteistyötä.

- **Saamenkielinen virtuaalivinkkaus**

Hankkeessa testattiin saamenkielistä virtuaalivinkkausta erinomaisin tuloksin. Testauksen yhteydessä syntyneet verkostot jatkavat yhteistyötään, ja Jutaava kirjasto -hanke tuottaa vuoden 2015 loppuun mennessä virtuaalisia vinkkauksia verkkoon.

- **Monikanavaiset aineistopaketit**

Käytännön mallina lasten ja nuorten lukuinnostuksen edistämiseen ja monilukutaitojen vahvistamiseen hankkeessa tuettiin monikanavaisten aineistopakettien hankintaa Rovaniemen kaupunginkirjastolle-Lapin maakuntakirjastolle. Aineistopaketit (kirja + elokuva, kirja + peli, sarjis + elokuva, kirja + äänikirja jne.) lanseerataan uutena toimintamuotona vuoden 2015 loppuun mennessä Rovaniemen pääkirjastolla ja Saarenkylän kirjastolla.

- **Tablettisalkku ja työpajaohjeet**

Hankkeessa tuotettiin maakunnan kirjastojen ja koulujen käyttöön 15 tablettitietokonetta sisältävä tablettisalkku. Hankkeen jatkotoimenpiteenä tabletit saatetaan lainattavaksi Rovaniemen kaupunginkirjasto - Lapin maakuntakirjaston oheislukemisto OSKU:n varausjärjestelmän kautta. Työpajaohjeita on toimitettu kirjastoille jo hankkeen aikana, ja niitä on helposti saatavissa verkossa.

- **Jatkohanke Mediataitoja maakuntaan 1.9.2015-30.6.2016**

Lukuintoa Lapissa -hankkeen toiminta jatkuu uudessa hankkeessa, joka keskittyy Lapin kirjastohenkilöstön mediavalmiuksien vahvistamiseen mm. sähköisten aineistojen käytössä ja markkinoinnissa. Uuden hankkeen myötä jo hankitut tabletit saadaan käyttöön, ja Lukuintoa Lapissa hankkeessa saatuja kokemuksia voidaan muutenkin hyödyntää.

8. Tilastotiedot

8.1. Toiminta ja osallistujat

Hankkeen toiminnasta ja osallistujista kerättiin tilastotietoja Rovaniemen kaupunginkirjaston käytäntöjen mukaisesti vuosilta 2014 ja 2015.

Lukuintoa Lapissa hankkeen osallistujat 2014:

Päivä	Paikka/Vinkkaus/Työpaja/Tapahtuma	Kohderyhmä	Osallistujat
23.10.2014	Sodankylä/vinkkaus/kirja+sarjis	7-8lk	102
	Sodankylä/vinkkaus/musa	9lk	42
24.10.2014	Ivalo/vinkkaus/kirja+sarjis	7-8lk	102
	Ivalo/vinkkaus/musa	7-9lk	132
30.10.2012	Kolari/vinkkaus/kirja+sarjis	7-8lk	115
	Kolari/vinkkaus/musa	7-9lk	91
31.10.2014	Muonio/vinkkaus/kirja	3-4 lk + 8lk	78
	Muonio/vinkkaus/musa	5-6lk + 9lk	75
6.11.2014	Salla/vinkkaus/kirja+sarjis	1-2lk + 7-8lk	111
	Salla/sanataidepaja på svenska	9lk	26
10.11.2014	Rovaniemi/Peliä peliä! pelipaja	7lk	14
11.11.2014	Rovaniemi/Pelilabran info	AVOIN	15
11.11.2014	Rovaniemi/sanataidepaja på svenska	8lk	24
13.11.2014	Rovaniemi/sanataidepaja på svenska	8lk	24
20.11.2014	Ylitornio/vinkkaus/kirja	3-4lk	34
	Ylitornio/vinkkaus/sarjis	8lk	19
	Ylitornio/vinkkaus/musa	5-6lk	35
24.11.2014	Kemi/vinkkaus/sarjis+kirja	6-7lk	99

	Kemi/vinkkaus/musa	6-7lk	99
27.11.2014	Keminmaa/vinkkaus/kirja	8-9lk	40
27.11.2014	Simo/vinkkaus/kirja	7-9lk	100
	Simo/vinkkaus/sarjis	9lk	18
9.12.2014	Roi/Talking Blues virtuaalivinkkaus	1-9lk	15
10.12.2014	Ranua/vinkkaus/kirja	1-2lk	66
	Ranua/vinkkaus/kirja+sarjis	9lk	63
	Ranua/vinkkaus/kirja	7lk	26
18.12.2014	Pello/vinkkaus/sarjis	7-9lk	87
	Osallistujat yhteensä		1652

Lukuintoa Lapissa hankkeen osallistujat 2015:

Päivä	Paikka/Vinkkaus/Työpaja/Tapahtuma	Kohderyhmä	Osallistujat
19.1.2015	Tervola/vinkkaus/kirja	1-2lk	32
	Tervola/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	6lk ja 9lk	64
26.1.2015	Tornio/vinkkaus/kirja+tietokirja	3lk	43
	Tornio/vinkkaus/sarjis	8lk	41
30.1.2015	Kemijärvi/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	7-9lk	96
	Kemijärvi/vinkkaus/musa	7-9lk	48
9.2.2015	Kittilä/vinkkaus/kirja	3-4lk	74
	Kittilä/vinkkaus/sarjis	6lk ja 8lk	49
10.2.2015	Rovaniemi/sarjispajat	7lk	37
16.2.2015	Posio/vinkkaus/kirja	1-2lk	46
	Posio/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	9lk	26
	Posio/sanataidepaja	9lk	12
18.2.2015	Roi/Tuunaa omaa aikaa työpaja/pääkirjasto	AVOIN	22
25.2.2015	Roi/Korkalovaaran pk/Kirja minuutissa vinkkaus	3lk	20
26.2.2015	Pelkosenniemi/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	5-8lk	28
27.2.2015	Savukoski/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	6-9lk	44
	Savukoski/vinkkaus/kirja+sarjis+leffat	lukio	4
	Savukoski/satutunti	1-2lk	10
10.3.2015	Roi.Napapiirin ya/Kirja minuutissa vinkkaus	7lk	24
17.3.2015	Roi.Korkalovaaran pk/Kirja minuutissa traileripaja	3lk	20
20.3.2015	Roi.Korkalovaaran pk/Kirja minuutissa traileripaja	3lk	21
20.4.2015	Roi.Meltaus/vinkkaus/kirja+sarjis+tietokirja	3-6lk	11
20.4.2015	Roi.Sinettä/vinkkaus/kirja+sarjis+tietokirja	3-4lk	25
	Roi/Ounaskoksen koulu/satutunti	1-2lk	35
21.4.2015	Esitys pääkirjastolla/Kirja minuutissa traileripaja	AVOIN	12
21.4.2015	Roi/virtuaalivinkkaus Kemijärvelle	6lk	23
22.4.2015	Roi/virtuaalivinkkaus Kemijärvelle	6lk	16
23.4.2015	Inari/sanataidepaja suomi+saame	3-6lk	55
23.4.2015	Inari/sanataidepaja suomi+saame	7-9lk	43

24.4.2015	Inari/saamenkielinen virtuaalivinkkaus (suora)	0-6lk	115
4.5.2015	Rovaniemi/kirjaston sarjiskokoelman esittely	7lk	21
7.5.2015	Lukuintoa Lapissa koulutuspäivä	AVOIN	42
11.5.2015	Rovaniemi/sarjispajat	7lk	19
21.5.2015	Utsjoki/satutunti	0-2lk	7
	Utsjoki/vinkkaus/kirja+sarjis	3-6lk	10
	Utsjoki/vinkkaus/kirja+sarjis	8-9lk	10
22.5.2015	Utsjoki.Nuorgam/vinkkaus/kirja+sarjis	0-6lk	16
22.5.2015	Utsjoki/satujooga	päiväkoti	7
25.5.2015	Roi.Koskenkylä/vinkkaus/kirja+sarjis+tietokirja	1-4lk	55
	Roi.Oikarainen/vinkkaus/kirja+sarjis+tietokirja	1-6lk	33
	Roi.Kaukon koulu/vinkkaus/kirja+sarjis+tietokirja	1-6lk	48
11.6.2015	Roi/Tuunaa omaa aikaa työpaja/Ounasrinteen	AVOIN	5
29.7.2015	Roi/satujooga/Pääkirjasto	AVOIN	13
4.8.2015	Roi/Kirjastopiknik/Saarenkylän kirjasto	AVOIN	55
5.8.2015	Roi/Kirjastopiknik/Pääkirjasto	AVOIN	50
	Osallistujat yhteensä		1597

8.2. Medianäkyvyys

Hankkeen medianäkyvyydestä kerättiin tilastotietoja Rovaniemen kaupunginkirjaston käytäntöjen mukaisesti vuosilta 2014 ja 2015. Hankkeen näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ei ole tilastoitu, mutta toimintaa voi tarkastella esim. Rovaniemen kaupunginkirjaston Facebookin aikajanelta.

Lukuintoa Lapissa hankkeen medianäkyvyys 2014-2015:

Päivä	Media	Otsikko/Aihe
6.11.2014	Luoteis-Lappi (Muonio)	Musiikkikirjoista löytyy helmiä
6.11.2014	Lapin Kansa (Salla)	3xTänään tapahtuu: Sanataidetta...
8.11.2014	Uusi Rovaniemi (Rovaniemi)	Ensi viikolla pelataan, Peikot valtaavat kirjaston
10.11.2014	Lapin radio (Rovaniemi) suora	Peliviikko 10-16.11.2015
11.11.2014	Lapin Kansa (Rovaniemi)	Jumalista tuli pelinappuloita
24.11.2014	Yle Perämeri (Kemi)	Lapin nuorilla lukutoukilla kirja pysyy käsissä
25.11.2014	Pohjolan Sanomat (Kemi)	Vinkkejä tylsyyden poistoon
27.11.2014	Meän Tornionlaakso (Ylitornio)	Lukuintoa Lapissa vieraili Ylitorniolla
17.12.2014	Kuriiri (Ranua)	Hyvä kirja on aina vinkkauksen arvoinen
19.1.2015	Yle Perämeri (Tervola) suora	Maakunnallinen vinkkauskiertä Tervolassa
25.1.2015	Yle Perämeri (Tervola)	Blogit ja sarjaiset korvaavat usealle nuorelle kirjan
30.1.2015	Lapin Kansa (Kemijärvi)	3xTänään tapahtuu: Lukuintoa...
4.2.2015	Koti-Lappi (Kemijärvi)	Lukuilola!
11.2.2015	Kittilä Lehti (Kittilä)	Intoa lukemiseen sarjakuvien kautta
16-22.2.2015	Arctic Design Week -ohjelma	Tuunaa omaa aikaa
10.3.2015	Lapin Kansa (Rovaniemi)	Pakko on lukemisen pahin vihollinen

18.3.2015	Roi kaupungin tiedotuslehti	Lempikirjoista minuutin mittaisia videoita...
viikko 12/2015	Lappilainen	Lempikirjoista minuutin mittaisia videoita
16.4.2015	Lapin Kansa	Rovaniemi täyttyy kirjavinkkauksista
18.4.2015	Uusi Rovaniemi	Lukuviikon ohjelmaa kirjastossa ja kaupungilla
viikot 18-19/2015	Lappilainen	Hässäkkää ja hätähouja...
30.5.2015	Uusi Rovaniemi	Lauantaivieras: Lukuintoa monin tavoin
6.6.2015	Uusi Rovaniemi	Kelloja poistokirjoista
29.7.2015	Uusi Rovaniemi	Kirjastopiknik Saarenkylässä ja pääkirjastolla
3.8.2015	Radio Kajaus (Sotkamo)	Kirjastopiknik
5.8.2015	Lapin Kansa	3xTänään tapahtuu: Kirjastopiknik Saarenkylässä